

[Anker Lau.]

tionen og stordriften, men vil man bevare og udvikle mellemstanden, må vilkårene være lige for de forskellige driftsformer.

Hvis vi fører en politik, som udrydder mellemstanden og lukker folkets næringsveje inde i foreninger eller stordrift, vil vi en dag stå med et landbrug, der udgør 20—25 pct. af befolkningen, og hvis vilkår, import, eksport, priser og løn bestemmes af centralorganer, og et byerhverv, koncentreret i nogle få store bedrifter, medens hele folket er lønmedarbejdere i disse bedrifter. Så er alle forudsætninger tilstede for socialisering, og jeg forstår naturligvis godt, at den højtærede regering gerne nærmer sig dette mål, men jeg kan ikke tænke mig, at landbruget eller de erhvervsmænd i byerne, som er interesserede i stordriftens former, kan have nogen sympati for en udvikling, der med sikkerhed fører til socialisering. En stor, samarbejdende mellemstand i by og på land må være målet for alle kræfter, der vil bygge på friheden, thi dette folkelige grundlag kan et liberalt demokrati simpelthen ikke undvære.

Jeg er for tiden i gang med at foretage nogle statistiske undersøgelser, som spænder over den sidste periode, hvor socialdemokratiske regeringer har ledet vort lands erhvervsliv, og der viser sig heri en tydelig og stærk nedgang i de selvstændige næringsdrivendes procentvise antal af befolkningen. Hvis denne udvikling fortsætter, vil det være sådan om en halv snes år, at måske 25 pct. eller et endnu mindre tal vil leve som selvstændige erhvervsdrivende her i landet, og så er der for mig ingen tvivl om, at „Fremtidens Danmark“ igen bliver aktuel politik.

Set i dette perspektiv er brugsforenings-skatten for mig et led i et større hele, hvor lige vilkår for befolkningen bliver af afgørende betydning, hvor vi anerkender alle erhverv som lige berettigede indenfor fællesskabet, hvor handel og håndværk er af ligeså stor betydning som landbrug og industri. Bonden kan ikke klare sig alene lige så lidt som arbejderen. De store erhvervsgrupper indenfor mellemstanden i vore byer er et frihedens fundament, som man gør klogt i at regne med, hvis man ikke ønsker at blive spændt for socialiseringens vogn.

Laurits Pedersen: Hvis det foreliggende lovforslags afsnit C bliver gennemført, sker der en meget principiel ændring i de gældende skatteregler for Kooperationen og andelsbevægelsen i dens helhed, og der er

derfor grund til at standse et øjeblik ved disse nye regler og også tale om, hvordan de gamle har virket. Jeg vil forresten gerne tilføje, at jeg ser med stor tilfredshed på, at den såkaldte midlertidige beskatning, som vi fik den 20. marts 1940, forsvinder. Jeg havde på daværende tidspunkt lejlighed til at udtale mig imod den, inden den blev vedtaget. Den højtærede minister hr. V. Buhl havde jo ansvaret for, at man igennem denne skattelov af 1940 brød med de gamle principper indenfor andelsbeskatningen. I denne lov tog man sigte på dividenden indenfor de lukkede brugsforeninger, og det havde man aldrig gjort før. Jeg ser med stor tilfredshed på, at disse bestemmelser forsvinder, og jeg håber, at man aldrig mere får tilsvarende skattebestemmelser, der tager sigte på dividenden i vore andelsforeninger.

Hvis man gennemlæser de rigsdagsforhandlinger, der gik forud for vedtagelsen af de gamle skattelove, der stort set har virket fra 1903 til nu, ser man, at der var ikke stor uenighed i rigsdagen på daværende tidspunkt om det princip, som man drøfter nu, nemlig at andelsforeningerne i virkeligheden ikke har nogen indtjening, men at der er tale om sparede udgifter. Det er klart, at man under hensyn til den styrke, som vore andelsforeninger og brugsforeninger efterhånden har fået, ikke mere kan operere med dette gamle begreb. Andelsforeningerne har præget erhvervslivet på en helt anden måde, end de gjorde på daværende tidspunkt, og derfor har den diskussion og agitation, der har været sat ind både fra politisk side og fra erhvervs side, medført, at der to gange blev nedsat en kommission for at prøve på ved direkte forhandling mellem erhvervenes og andelsforeningernes repræsentanter at opnå enighed. Det har nu til fulde vist sig, at det ikke her i Danmark har været muligt at tilvejebringe enighed mellem disse to faktorer gennem en saglig forhandling om og vurdering af skattereglerne for disse foreninger. Det har man heldigvis kunnet i vore nabolande, hvor det er lykkedes handelen og Kooperationen at finde frem til enighed om disse problemer. Herhjemme har det altså ikke været muligt, og vi har oven i købet set et politisk parti, det konservative folkeparti, om jeg så må sige som anstifteren af, at vi i 1940 fik en midlertidig beskatning, en midlertidig beskatning, som desværre har været i 9 år. Vi fik ikke på det daværende tidspunkt tilsagn fra det konservative folkeparti om, at det ville holde inde med agitationen; partiet benyttede tvært-